Terminologija rada u zajednici: Organiziranje, razvoj, mobiliziranje, planiranje.

Nacionalna mreža ZPP-a

Sufinancira Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

SP ZPP

Ova aktivnost dio je provedbe Godišnjeg akcijskog plana Nacionalne mreže Zajedničke poljoprivredne politike

Teret izolacije: Kad problemi postanu veći od pojedinca

Bez povezanosti, zajednica ne postoji. Postoje samo otuđeni pojedinci koji sami sebe okrivljuju za vlastitu bespomoćnost.

Akumulirana bespomoćnost: Osjećaj nemoći koji se kod ljudi skuplja tijekom godina suočavanja sa sustavnim problemima.

Otuđenost: Izolacija pojedinca od društvene mreže koja bi trebala pružati podršku.

Internalizacija krivnje: Pojedinci preuzimaju teret i okrivljuju sebe za strukturne propuste okoline.

Četiri stupa osnaživanja: Od izolacije do kolektivne moći

Svaka od ovih metoda ima specifičnu ulogu u prenošenju moći natrag u ruke “običnih” ljudi i stvaranju demokratski kontroliranih organizacija.

Organiziranje: Spajanje nepovezanih dijelova u moćnu cjelinu

A + B + C ≠ Zbroj pojedinaca →

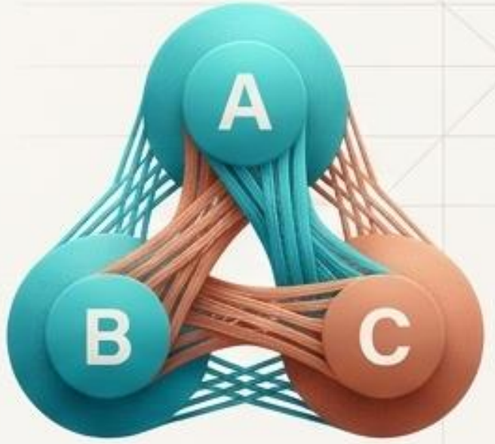

Nova cjelina

Organiziranje je proces kojim pojedinci djeluju zajedno s ciljem postizanja nečeg što svatko od njih pojedinačno ne bi bio u stanju.

Sredstvo i Cilj

Organiziranjem se potiče izgradnja postojećih međuljudskih odnosa. U ovom procesu, svaki spojeni dio istovremeno je i alat za rješavanje problema (sredstvo) i ojačana zajednica sama po sebi (cilj).

Terapijski Efekt

Transformacija individualnih vrijednosti. Pomaže otuđenim pojedincima smanjiti osjećaj bespomoćnosti kroz sudjelovanje u kolektivnoj akciji i mijenjanju odnosa moći.

Zamašnjak socijalnog rada u organiziranju zajednice

1. Identifikacija

Zajednica postavlja svoje stvarne potrebe i ciljeve.

2. Prioritizacija

Utvrđuje se jasan redoslijed rješavanja problema.

3. Izgradnja povjerenja

Razvija se volja i međusobno povjerenje da se nešto poduzme.

4. Aktivacija

Mobiliziraju se unutarnji (lokalni) i vanjski resursi.

5. Unapređenje

Podiže se ukupna kvaliteta življenja, što stvara bazu za novi ciklus.

Razvoj: Od fizičke infrastrukture do ljudskog i socijalnog kapitala

Povijesni kontekst: Inovacija iz 1950-ih (Velika Britanija)

Primarno fokusirana na agrikulturu, izgradnju škola, klinika i osiguravanje osnovnih zdravstvenih usluga.

Ljudski kapital

Nadilazi tradicionalno obrazovanje. Obuhvaća cjeloživotno učenje, pismenost, vještine i obiteljske resursne centre.

Socijalni kapital

Proširenje međuljudskih mreža, razvoj lokalnog vodstva i otvaranje kanala komunikacije.

Lokalna ekonomija

Mobiliziranje imovine, mikrokreditiranje, poticanje samozapošljavanja i održivog rasta.

Upozorenje iz prakse: Autentično partnerstvo partnerstvo nasuprot pacifikaciji

Rizik Kooptacije

1. Kritika

Vlade ponekad cinično koriste razvojne projekte kako bi osigurale podršku i neutralizirale zagovornike socijalnih promjena.

2. Posljedica

Dovodi do ‘pacifikacije’ ruralnih i siromašnih područja bez rješavanja stvarnih uzroka (npr. povijesni primjeri iz Azije i Latinske Amerike)

Autentični Razvoj

1. Pristup

Stvaranje ravnopravnog partnerstva između vlade i lokalnog stanovništva u svim razvojnim inicijativama.

2. Ključni uvjet

Lokalno stanovništvo ne smije biti samo pasivni ‘sudionik’, već mora imati stvarnu kontrolu nad projektima i lokalnim poslovima.

Mobiliziranje: Aktiviranje mreže za zajedničko djelovanje

Proces povezivanja ljudi u zajednici s ciljem da rade zajedno na **utvrđivanju i rješavanju problema radi kvalitetnijeg života.**

Svijest

Podizanje svijesti o stvarnim uzrocima nepovoljne situacije.

Usluge

Povećanje dostupnosti i uspješnosti usluga u zajednici.

Vlasništvo

Stvaranje osjećaja ‘vlasništva’ nad vlastitom zajednicom, osiguravajući dugoročnu održivost.

Resursi

Stvaranje potpuno novih, dodatnih resursa iznutra.

Ranjivi

Uključivanje najranjivijih skupina u procese donošenja odluka.

Promjena paradigme: Od deficita prema potencijalu

Model pružanja usluga (Deficit)	Model mobiliziranja resursa (Potencijal)
Usmjerenost na **POTREBE**	Usmjerenost na **RESURSE**
Odgovaranje na **PROBLEME**	Oslanjanje na **MOGUĆNOSTI**
Usmjerenost na **DOBROČINSTVO**	Usmjerenost na **INVESTIRANJE**
Naglasak na **FORMALNE USTANOVE**	Naglasak na **UDRUGE GRAĐANA**
Usmjerenost na **POJEDINCE**	Usmjerenost na **ZAJEDNICU**
Cilj je **USLUGA**	Cilj je **OSNAŽIVANJE**
Moć proizlazi iz **UVJERAVANJA**	Moć proizlazi iz **ODNOSA**
PROGRAMI su odgovor	**LJUDI** su odgovor
Ljudi su **KLIJENTI**	Ljudi su **GRAĐANI**

Putokaz mobilizacije: Arhitektura zajedničkog djelovanja

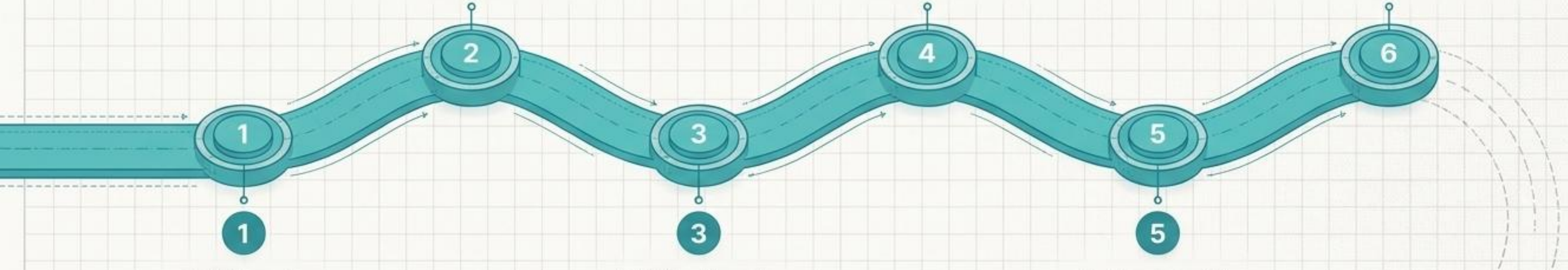

1. Ulazak
Pripremanje terena i prva istraživanja problema i prioriteta.

2. Organizacija
Stvaranje formalnih ili neformalnih struktura.

3. Planiranje
Zajednički dogovor o smjeru i resursima.

4. Djelovanje
Izvršenje dogovorenih akcija na terenu.

5. Evaluacija
Zajedničko mjerenje učinka.

6. Povratna informacija
Učenje iz procesa i prilagodba za sljedeći ciklus.

Nadzorna ploča organizatora: Principi uspješne prakse

Stav

Koristite humor i beskrajno strpljenje.

Iskazujte duboko poštovanje prema lokalnoj kulturi, religiji i tradiciji.

Komunikacija

Važnije je slušati nego davati upute.

Cijelo vrijeme koristite jednostavan jezik—bez žargona.

Izbjegavajte teme novca u početku; fokusirajte se na vrijednost zajedništva.

Akcija

Budite katalizator koji potiče razvoj, a ne 'šef' koji naređuje.

Odbacite ego: ideje članova zajednice često su bolje od vaših.

Sudjelovanje

Inzistirajte na sudjelovanju od nultog dana, ne tek na sredini projekta.

Pomozite zajednici da izradi vlastiti, jednostavan plan koji mogu sami provesti.

Planiranje: Sposobnost sagledavanja i dizzajniranja bolje budućnosti

“Planiranje u zajednici zahtijeva sudjelujuće (participativno) procese gdje su stanovnici vođe koji određuju smjer, dok planeri pružaju tehničku podršku, a ne obrnuto.”

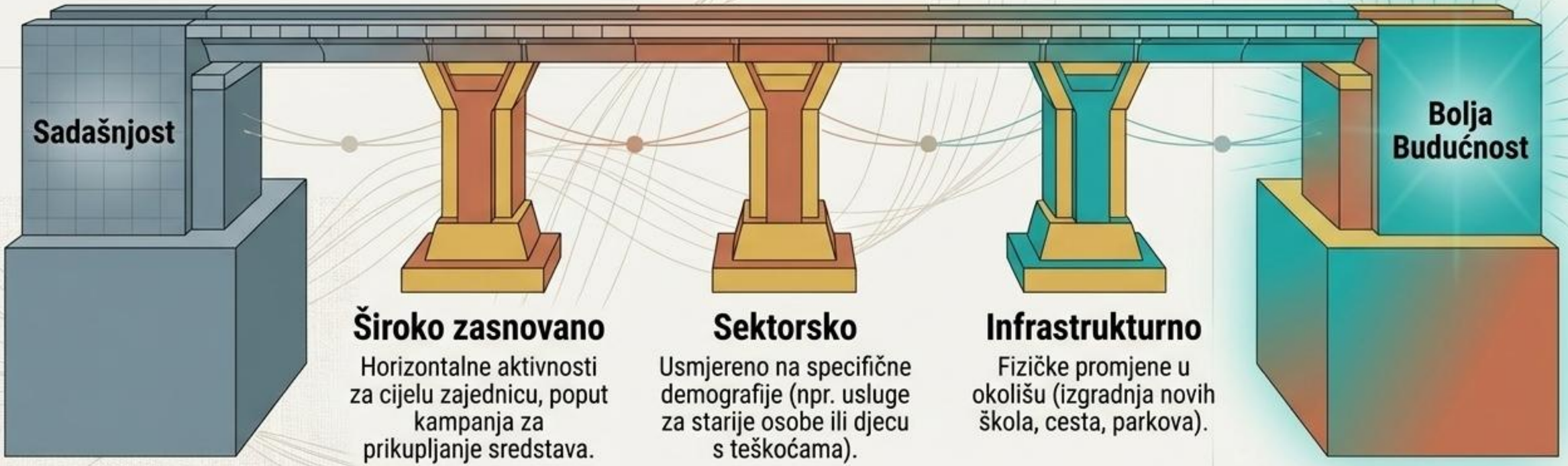

Široko zasnovano

Horizontalne aktivnosti za cijelu zajednicu, poput kampanja za prikupljanje sredstava.

Sektorsko

Usmjereno na specifične demografije (npr. usluge za starije osobe ili djecu s teškoćama).

Infrastrukturno

Fizičke promjene u okolišu (izgradnja novih škola, cesta, parkova).

Alati participativnog planera: Spoj empatije i analitike

Meke vještine

- Interpersonalna komunikacija i duboko slušanje
- Medijacija u sukobima različitih vrijednosti i ideologija
- Političke vještine navigiranja lokalnim interesima

Tehničke vještine

- Mapiranje i kartiranje zajednice (vizualizacija resursa)
- Istraživanje i analiza službenih podataka
- Izrada proračuna, marketing i fund-raising

Upozorenje: Planiranje je dugotrajan proces koji zahtijeva prevođenje složenih vizija u konkretne, tehnički izvedive nacrte.

Sinteza: Živi ekosustav osnažene zajednice

[Kostur/Struktura]

ORGANIZIRANJE

Izgradnja veza i odnosa. Daje zajednici osnovni oblik i sprečava urušavanje.

[Mišići/Snaga]

RAZVOJ

Podizanje kapaciteta i kapitala. Daje strukturi snagu da podnese teret.

[Živčani sustav/Energija]

MOBILIZIRANJE

Aktiviranje resursa. Šalje impulse za kretanje i zajedničku akciju.

[Mozak i Oči/Vizija]

PLANIRANJE

Participativna strategija. Gleda naprijed i usmjerava svu energiju prema boljoj budućnosti.

Niti jedan stup ne može funkcionirati samostalno. Zajednica bez organizacije nema strukturu, bez razvoja nema snagu, bez mobilizacije nema akciju, a bez planiranja nema smjer.

Konačni ishod: Od rješavanja problema do demokratske moći

Rad u zajednici nije samo servisiranje potreba. To je izgradnja trajnih, demokratski kontroliranih organizacija koje vraćaju moć građanima.

Riješeni problemi
Neposredna kvaliteta života je unaprijeđena.

Trajni kapacitet
Infrastruktura ostaje spremna za buduće izazove.

Osnaženi pojedinci
Ljudi prestaju biti klijenti i postaju pravi građani.

Nacionalna mreža ZPP-a

Sufinancira Europska unija

REPUBLIKA HRVATSKA
Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ribarstva

SP ZPP

Ova aktivnost dio je provedbe Godišnjeg akcijskog plana Nacionalne mreže Zajedničke poljoprivredne politike

Pristup	Temeljno pitanje
Organiziranje zajednice	Kako ljudi uspostavljaju zajednički glas i utjecaj?
Razvoj zajednice	Kako zajednica razvija svoje kapacitete i dugoročne mogućnosti?
Mobiliziranje zajednice	Kako se ljudi pokreću na zajedničku akciju?
Planiranje u zajednici	Kako se dogovorena promjena pretvara u izvedivu intervenciju?

Pristupi u praksi se ne isključuju. Mogu se nadovezivati: stanovnici se organiziraju, razvijaju kapacitete, mobiliziraju za promjenu i zajednički planiraju aktivnosti. Ipak, svaki pristup ima drukčiji neposredni fokus, što je ključno razlikovati.